

κή και νομολογιακή ενημέρωση στο γερμανικό δίκαιο φθάνει μέχρι τα μέσα του 1989. Η παράθεση πραγματικών με τα οποία ασχολήθηκε η γερμανική Δικαιοσύνη διευκολύνει την κατανόηση των απόψεών του. Πέρα από τις de lege ferenda σκέψεις του σ., ο έλληνας μελετητής μπορεί να βρει στοιχεία χρήσιμα για την εφαρμογή των γενικών ρητρών του Αστικού Κώδικα (άρθρο 178, 179, 281 ΑΚ) σε περιπτώσεις που οι γενικοί όροι των συναλλαγών είναι ανεπιεικείς.

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΒΕΛΕΝΤΖΑΣ

Τέσσας Δουλκέρη (επιμέλεια), Ελληνική νεολαία [εκπαίδευση, ελεύθερος χρόνος, απασχόληση]. Πρακτικά του Ε' Πανελληνίου Συνεδρίου της Ελληνικής Εταιρίας Κοινωνικών Επιστημών. Εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 1989, σελ. 196.

Στο βιβλίο περιλαμβάνονται οι εισηγήσεις που ανακοινώθηκαν στο Ε' Πανελλήνιο Συνέδριο που διοργάνωσε η Ελληνική Εταιρία Κοινωνικών Επιστημών στη Θεσσαλονίκη, στις 11-12-13 Δεκ. 1988, με θέμα «Η ελληνική νεολαία». Γίνεται μια διεπιστημονική προσέγγιση του θέματος. Αναπτύσσονται τα προβλήματα των νέων στην εργασία από νομοθετική σκοπιά, η πολιτική της ΕΟΚ στα θέματα των νέων όπως και οι προβληματισμοί γύρω από τον Ποινικό Νόμο σε σχέση με τους νέους. Αλλά και θέματα εκπαιδευτικής και κοινωνικής πολιτικής [εκπαίδευση, επαγγελματικός προσανατολισμός, ή η «θέση» των νέων στην οικογένεια και στην κοινωνία...] αναλύονται επίσης.

Το βιβλίο προλογίζει ο καθηγητής της Νομικής του Α. Π. Θεσσαλονίκης Ι. Μανωλεδάκης. Την επιμέλεια έκδοσης ανέλαβε η δικηγόρος, επισκέπτρια επίκουρη καθηγήτρια Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Τ. Δουλκέρη.

Σημειώνεται ακόμη ότι το βιβλίο είναι αφιερωμένο στη μνήμη του καθηγητή του Πάντειου Πανεπιστημίου Σταύρου Βουτυρά. Μια έκδοση χρήσιμη για τους μελετητές-ερευνητές του θέματος, έρχεται να «πλουτίσει» την ελληνική βιβλιογραφία του θέματος. Η ποιότητα των εισηγήσεων, η ποικιλία των προβληματικών και προσεγγίσεων συμβάλλουν θετικά στην προσπάθεια όλων μας για τη λύση των προβλημάτων που αφορούν τους νέους.

ΤΖΕΛΑΛΑ ΣΥΝΟΔΙΝΟΥ

Επιστημονική συνεργάτιδα  
Παντείου Πανεπιστημίου

Νέστορα Ευ. Κουράκη, Περί Βίας, Αθήνα 1989, σελ. 71. Εκδ. Ερευνητικού Ομίλου Φοιτητών (Αθήνας).

Το βιβλίο χωρίζεται σε 2 μέρη (Έννοια και κριτήρια του εγκλήματος - Τα εγκλήματα βίας). Στο μικρό αυτό πόνημα περιλαμβάνεται το ουσιαστικό τμήμα της Εγκληματολογίας, η οποία ξεκίνησε πριν 100 χρόνια ακριβώς, με τον «delinquente» άνθρωπο. Ο σ. είναι άξιος συγχαρητηρίων, ιδιαίτερα για την καθαρή εγκληματολογική γραμμή που ακολουθεί παντού πιστά. Η λεπτομερέστερη διάρθρωση της ύλης είναι προσεγμένη με το παραπάνω, ώστε να απορεί κανείς πώς σε μια τόσο λιγοςέλιδη εργασία χώρεσαν όλες οι δυνατές σκέψεις για την κατανόηση του καθεαυτού εγκληματολογικού κορμού (Γενικός προβληματισμός - Τα επιμέρους στάδια - Διάκριση εγκληματικής και αποκλίνουσας συμπεριφοράς - Μορφές, έννοια, διακρίσεις και έκταση της σύγχρονης βίας - Παράγοντες της τέλεσης των εγκλημάτων βίας - Ειδικότερες προσεγγίσεις κλπ.).

Πιο ειδικά είναι παραστατικές και αναπτύσσονται τόσο ξεκάθαρα για πρώτη φορά στη χώρα μας θεωρίες, όπως εκείνη π.χ. της cost and benefit analysis (σελ. 5).

Η πιο σημαντική άποψη του σ. αναπτύσσεται στη σελ. 9 για τα κοινά σημεία της παραδοσιακής και της νεωτεριστικής Εγκληματολογίας. Επίσης είναι πολύ ρεαλιστική η παρουσίαση της εγκληματικότητας στα σύγχρονα ευρωπαϊκά Κράτη, ενώ αξιοσημείωτη είναι και η προσθήκη από τον σ. (σελ. 32) του άγνωστου δοκιμίου «Eine Kindeserinnerung des Leonardo da Vinci» του Freud, αυτού του παρεξηγημένου στην Ελλάδα φιλόσοφου - ψυχολόγου, παρά το ότι η «Ψυχανάλυσή» του εξυπηρετεί ιδιαίτερα τις μεθόδους της Εγκληματολογικής Ψυχολογίας.

Ακόμα πρέπει - πιο κάτω - να τονιστεί η σημασία των αναπτύξεων του σ. για τη δυσλειτουργία των κοινωνικοποιητικών θεσμών του ανθρώπου (ιδίως της οικογένειας, σελ. 42, της σύγχρονης εκπαίδευσης, του Καφκικού συναισθήματος ανησυχίας, σελ. 46) και των όσων γενικά αναφέρονται για τα μαζικά μέσα ενημέρωσης των πολιτών, καθώς και για τη συντελούμενη απίσχναση της προσωπικότητας από έλλειψη υπερατομικών σκοπών.

Βέβαια το βιβλίο παρουσιάζει και αρκετά ασθενή σημεία. Έτσι, δεν είναι ανεκτή για μια μελέτη από 51 σελίδες η παραπομπή σε 134 υποσημειώσεις και μάλιστα όχι πάντοτε από τις πιο επιλεγμένες. Ακόμη λείπει ένας ορισμός της Εγκληματολογίας (στα Προλεγόμενα), που να θεωρεί ως αντικείμενό της τα αίτια που προκαλούν το έγκλημα και τα μέσα αντιμετώπισής τους, όπως ακόμα δεν αναπτύσσεται ευρύτερα (έστω και με κίνδυνο πλατειασμών) η θεωρία ή μάλλον η άποψη των Matza κ.ά. (σελ. 18) για την ουδετεροποίηση. Θα έπρεπε επίσης να λεχθούν και με-

ρικά πράγματα για την εγκληματικότητα στα σύγχρονα Κράτη του υπαρκτού σοσιαλισμού (ιδίως στην Κίνα) και να γίνει ειδική αναφορά ως προς τα πρόσωπα που χειρίζονται τα μαζικά μέσα ενημέρωσης στην Ελλάδα.

Η τελευταία αυτή παρατήρηση συνδέεται γενικότερα με τη μη πρόταση από τον σ. μέτρων αντιμετώπισης της αναφερθείσας εγκληματικής κατάστασης στη χώρα μας. Ευτυχώς έχει προηγηθεί μια άλλη έρευνα από τον ίδιο σ., με τίτλο «Σύγχρονος Πολιτισμός και ανομία των νέων», στον τιμητικό Τόμο Γ. Μιχαηλίδου - Νουάρου (1987), όπου θίγονται αρκετά από τα μέτρα αυτά (βλ. και την εργασία του σ. «Ναρκωτικά και ελληνική πραγματικότητα» ως εισαγωγή στο έργο του Α. Καράμπελα «Ο τοξικομανής εγκληματίας» (1988) in fine).

Η σημασία όμως του περιεχομένου του κρινόμενου βιβλίου, ιδιαίτερα τη στιγμή αυτή, παραμένει αμείωτη και εμφανίζει τον σ. σαν τον πιο αντιπροσωπευτικό Έλληνα εγκληματολόγο, που δεν διστάζει με το ανοιχτό του πνεύμα να δείχνει κατανόηση και να «μπαίνει στη θέση» ακόμα και όσων στέκουν καθαρά αντιμέτωποι σε οποιαδήποτε άποψή του.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Κ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗΣ

Δ.Α. Καθηγητής Πανεπιστημίου  
Τακτικό Μέλος της Δ.Α. Επιστημών

## ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

G. Bemann / I. Manoledakis (Hrsg.), Probleme des staatlichen Strafens, Deutsch-Griechisches Symposion, Komotini 1989, Nomos Verlagsgesellschaft, 1989, σελ. 145. Περιέχει στη γερμανική γλώσσα τις εισηγήσεις του ελληνο-γερμανικού συνεδρίου στην Κομοτηνή (Μάρτιος 1989) με θέμα: «Προβλήματα της ποινικής καταστολής». Τα κείμενα κατά σειρά είναι τα εξής: I. Μανωλεδάκης, Σκοποί και κατάχρηση της ποινικής καταστολής, Ν. Παρασκευόπουλου, Η ελαχιστοποίηση του κακού ως σκοπός της ποινής, Κ. Κωνσταντινίδη, Η μετατραπείσα σε χρηματική στερητική της ελευθερίας ποινή και η υποκατάστασή της' ομοιότητες και διαφορές, G. Bemann, Η έκτιση της ποινής στο κοινωνικό κράτος, Μ. Μορλόκ, Έκτιση της ποινής και θεμελιώδη δικαιώματα, G. Zwihehoff, Ανοιχτές φυλακές, J. Müllenberg, Χαλαρώσεις στο σύστημα έκτισης των ποινών, Α. Κωστάρα, Άδειες φυλακισμένων, Άγγ. Κωνσταντινίδη, Επισκέψεις και αλληλογραφία φυλακισμένων, I. Παγούση, Εργασία των φυλακισμένων και

αμοιβή της - Η εργασία στις ελληνικές φυλακές, Η. Stein, Πειθαρχικά μέτρα κατά την έκτιση των ποινών, Σ. Αλεξιάδη, Η σωφρονιστική μεταρρύθμιση στην Ελλάδα - Μια χαμένη ευκαιρία, Δ. Τσάτσου, Ποινή, Σύμβαση και Χρόνος. Από τον εκδοτικό οίκο Αντ. Σάκκουλα (Αθήνα-Κομοτηνή) ετοιμάζεται η ελληνική έκδοση με τις εισηγήσεις στην ελληνική γλώσσα.

Δημ. Β. Κουτσούκης, Κοινωνικό Δικονομικό Δίκαιο (Νομοθεσία). Ειδική έκδοση του «Διαρκούς Κώδικος Νομοθεσίας Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων», Αθήνα 1989.

Ελληνικό Τμήμα της Διεθνούς Εταιρείας Κοινωνικής Αμύνης: Τριμηνιαίο Ενημερωτικό Δελτίο, τεύχ. 1-4, τόμ. 1984, τεύχ. 5-8, τόμ. 1985, τεύχ. 9-12, τόμ. 1986, τεύχ. 13-15, τόμ. 1987 και τεύχ. 16-17, τόμ. 1988.

Βασιλείου Ι. Ζησιάδη, Η εκπλαγίου παράβαση του ποινικού νόμου ως λόγος ακαιρέσεως των βουλευμάτων και των αποφάσεων (Θεωρητική ανάλυση). Δημοσιεύματα ελληνικού Τμήματος της Διεθνούς Εταιρείας Κοιν. Αμύνης 2, Θεσσαλονίκη 1986, σελ. 87.

Του ίδιου, Ο ρόλος του θύματος στην πρόκληση της ποινικής δίωξης. Δημοσιεύματα του Ελλην. Τμήματος της Διεθνούς Εταιρείας Κοινωνικής Αμύνης 5, Θεσσαλονίκη 1989, σελ. 20.

Λάζαρου Κοεμτζόπουλου, Δομή και εφαρμογή του κανόνα δικαίου. Δημοσιεύματα του Ελλην. Τμήματος της Διεθνούς Εταιρείας Κοινωνικής Αμύνης 6, Θεσσαλονίκη 1989, σελ. 62.

Κώστας Μ. Σταμάτης, Ο νομικός Γιάννης Κορδάτος. (Απόψεις φιλοσοφίας δικαίου και κράτους στο έργο του). Εκδ. «Οδυσσεύς», Αθήνα 1988, σελ. 87.

Επιθεώρηση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, τεύχος 4, τόμ. 7 (1989), σελ. 327. Εκδ. Παρατηρητής.

Κωνσταντίνου Ν. Βουγιούκα, Η Ελληνική Βιβλιογραφία στο πεδίο του Ποινικού Δικαίου (ουσιαστικού - δικονομικού) της Εγκληματολογίας και της Σωφρονιστικής από τον περασμένο αιώνα μέχρι το 1967. Δημοσιεύματα Ελληνικού Τμήματος της Διεθνούς Εταιρείας Κοινωνικής Αμύνης 1, Θεσσαλονίκη 1983, σελ. 132.